

Spotvogel:

Hutten

Gisteren weer eens een rondje Lauwersmeer gedaan. Comfortabel in de auto, samen met een vriend. Koffie mee, goed gesprek, spectaculaire aantallen Lepelaars, de regen kletterend op de verwarmde ruiten, wat wil ik nog meer.

Het circuit begint bij de kazerne die ze naar mijn oude school hebben vernoemd, bij de hut aan het Jaap Deensgat. Om wat zicht te hebben moet je vroeg zijn, bij deze hut, want hij staat niet goed: het licht schijnt na 11.00 uur recht in de kijkgaten en dan valt er niet veel meer te kijken. Een prominent lid van de vereniging Avifauna Groningen haalde kort na de bouw van deze hut de regionale pers en zich de woede van de toenmalige boswachter op de hals toen hij de gebreken van het bouwsel opsomde in, nota bene, een excursieverslag in *De Grauwe Gors*. De gaten zitten alle op de verkeerde hoogte, de bankjes zijn door een sadist zodanig geplaatst dat er zittend niet met een kijker of scoop gewerkt kan worden en het tocht altijd vreselijk, ook al omdat pal onder het dak een opening van een halve meter is uitgespaard - anders zou de hut omwaai-

en bij harde wind, stelde de boswachter destijds. Euromast en Hondsbossche Zeewering, en de Martini al sinds 1492 - ze staan allemaal nog, zonder gaten, maar een hut in de Lauwersmeer moet open zijn anders waait hij om.

En dan de positie van de hut: 200 meter van de rand van het water. Als er iets zit, zit het altijd net te ver om leuk te zien te zijn. Breedbekstrandloper, Grote Grijze Snip, Porseleinhoen, om te zwijgen van Kleine Strandlopers en ander grut, het zit er soms wel, maar altijd te ver weg. Het gerucht wil dat deze hut een compromis is. Er zou al jaren een observatiehut komen, op deze plek, maar de mensen die van

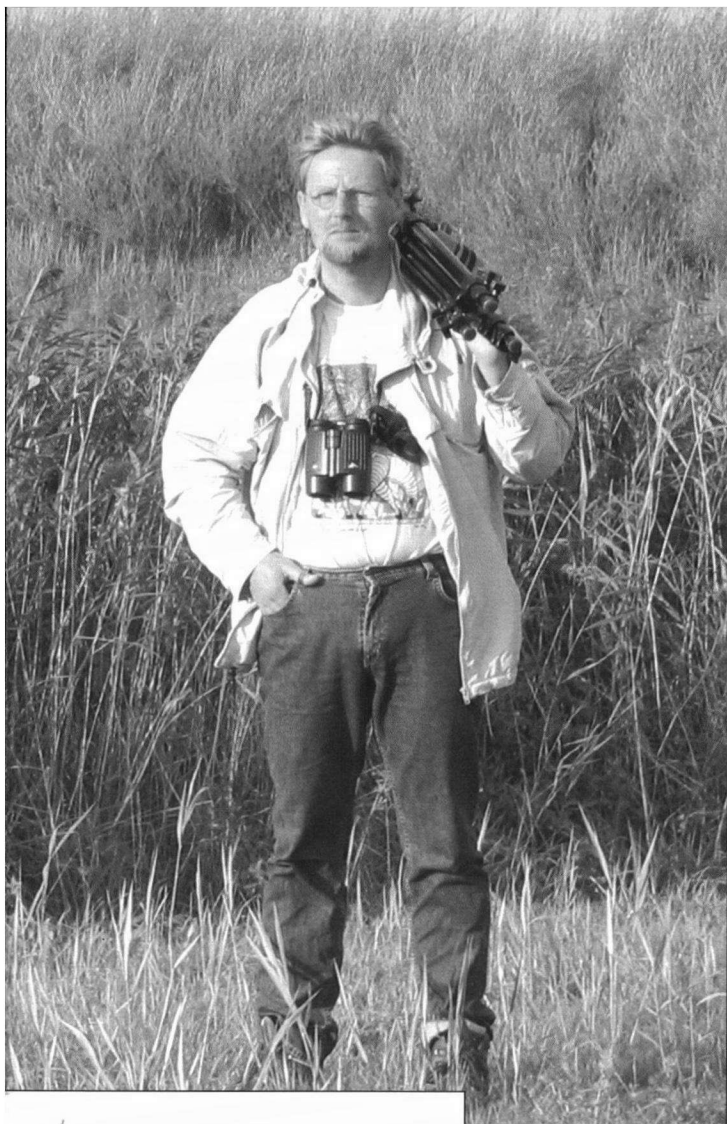
Staatsbosbeheer een vergunning hadden om hier (met tellen als excuus) door de natuur te banjeren wensten geen pottenkijkers en ze wilden zeker niets te maken hebben met het brede publiek. En dus kwam er een hut op de verkeerde plek, met gaten op de verkeerde hoogte en een heel modderig toegangspaadje. Er wil wel eens een Reuzensterntje voor de hut zitten, maar eigenlijk is het een gemiste kans en een hut van niks. Wij noemen het ding dan ook de Kuthut.

Via de sluizen naar de Ezumakeeg. Dit is een wetland aan de westkant van de Lauwersmeer, waar de vogels vaak in grote aantallen aanwezig zijn en dichtbij zitten. Eigenlijk is het enige negatieve van de Keeg het feit dat het in Friesland ligt, zodat je er voor je Groningen-lijst geen moer aan hebt en inderdaad ook dat de beheerder, Staatsbosbeheer, heeft bedacht dat je een gebied als dit niet moet beheren. Dat is een modern inzicht en goedkoop bovendien, maar leidt er helaas wel toe dat de Keeg bezig is te veranderen in een wilgenbos. Over tien jaar zitten er alleen nog Koolmezen.

De Keeg had vroeger een hut aan de noordkant, maar die is een paar jaar geleden, zoals in Nederland met houten vogelobservatiehutten te doen gebruikelijk, in brand gestoken en tot de grond toe afgebrand. Jammer, want dit was een goede hut op

De Vuthut. Op de voorgrond Aart van der Spoel.

de goede plaats, die midden tussen de vogels stond. Met heldenmoed heeft Staatsbosbeheer hier niet al te lang geleden een nieuwe hut gebouwd, wel weer van hout - ik had beton gebruikt, maar ik werk niet voor die organisatie - en nu helemaal aan de andere kant van het gebied, in het zuiden. Ook deze hut ligt prima en steekt lekker ver het gebied in, zodat de Temminckjes en de Gestreepte Strandlopers vanuit dit bouwsel van dichtbij kunnen worden bewonderd, zoals het eigenlijk hoort. Deze hut heeft als enige nadeel dat hij direct aan een fietsroute rond de Lauwersmeer ligt en ik hoor u denken: Wat geeft dat nou? Dat zal ik uitleggen.

De Lauwersmeer wordt het grootste deel van het jaar, behalve in het hoogseizoen, befietst door vutters. Nee, ik heb niets tegen vutters, behalve als ze in groepen zijn en een vogelkijkhut in de Ezumakeeg ontdekken en bezetten. Omdat het in ons land altijd regent wordt de hut in de Keeg voortdurend door groepen luid pratende vutters gebruikt om te schuilen,

waardoor de serieuze vogelaar er niet meer terecht kan. Punt is namelijk ook dat vooral de mannetjesvutters zich na een leven lang vroeg opstaan en hard werken voor de baas helemaal dood vervelen en dus onmiddellijk met de argeloze vogelaar een gesprek aanknopen over hoe ontzettend fijn het is om met de vut te zijn en hoe blij ze zijn dat ze nooit meer vroeg hoeven opstaan en voor de baas moeten werken enzovoort. Het fijnere determineerwerk ('Is het nou een Grijs Strandloper of een grijze strandloper?') schiet er in een dergelijke ambiance compleet bij in en u begrijpt inmiddels wel dat wij deze hut de Vuthut noemen. Weer in de auto, bij Dokkumer Nieuwe Zijlen linksaf en een kilometer na Kollumerpomp links de parkeerplaats op. U herkent het wel aan de dijk en de bordjes met

'Vogelobservatiehut'. Hier bestaat de mogelijkheid om over een onverhard pad door een groot rietveld naar de derde hut te lopen. Veel is hier nooit te zien (want het zit in het riet en je ziet

De Kunsthut.
Op de voor-
grond een
Baardman.

het niet) maar áls er vogels zijn, zijn het vaak leuke soorten als Grote Zilverreiger, Baardman of Waterral.

Aangekomen bij de hut wacht een verrassing. Het is namelijk een nogal gewaagd ontwerp voor een vogelobservatiehut en je ontkomt niet aan de gedachte dat dit bouwsel zonder enige concessie aan de functie is ontworpen, door iemand van de Rietveldacademie of zo, een kunstenaar in ieder geval, opgegroeid in de grote stad en tot architect van deze hut gekozen via een internetprijsvraag.

Het geheel is open en heeft geen wanden. Hij biedt aan de vogelaar geen enkele bescherming tegen de elementen en het hele idee achter een vogelhut, het van dichtbij kunnen bekijken van vogels die zich onbespied en onbedreigd wanen, is hier compleet afwezig. Via een open trap kan

er naar een soort platformpje op de eerste verdieping worden geklommen om uitzicht over het riet te krijgen, maar van al dat gestommel zijn de Roerdompen natuurlijk al lang een kilometer opgeschoven voordat de vogelaar boven is. Dit onding moet een paar centen gekost hebben, mistaat volledig in het landschap en heet uiteraard de Kunsthut.

Ja, het is een bijzondere ervaring, zo'n huttentocht Lauwersmeer.